

Marijan F. Kranjc, generalmajor v pokoju

Danilo Zelen, vojaški vodja TIGR-a in njegov pomočnik Ljubo Ravnikar, akademski slikar

(Podpolkovnik Drago Slekovec, zadnji načelnik ObC VKJ v Ljubljani – izjava na zaslišanju pri zagrebški Udbi, 1949)

Danilo Zelen, portret, olje/platno, 1939, avtor Ljubo Ravnikar
(Vir: posredoval Muzej novejšje zgodovine Slovenije, Ljubljana)

Med raziskovanjem zgodovine organizacije TIGR sem pred leti naletel tudi na portret **Danila Zelena**, vojaškega vodjo organizacije TIGR, ki ga je leta 1939 naredil **Ljubo Ravnikar**, akademski slikar iz Kranja. Pomislil sem, da je Ravnikar naredil portret po kakšni fotografiji ...

Ko sem pretekle dni pregledoval arhivske dokumente podpolkovnika **Draga Slekovca**, zadnjega načelnika obveščevalnega centra VKJ v Ljubljani, sem presenečen zastal ob njegovi izjavi na zagrebški Udbi 1949, ko je povedal naslednje:

*Podrobne podatke o tej organizaciji (obveščevalni mreži o italijanski vojski – dnevna poročila so prenašali do meje kolesarji, opomba avtorja) bi lahko posređoval **Ljubo Ravnika**r, akademski slikar, ki se sedaj nahaja v Ljubljani. Drugače, on je bil **pomočnik Zelena** in skupaj z njim je prehajal mejo. Zelenu je po tem vprašanju pomagal neki učitelj iz Ribnice ali Kočevja (verjetno **Anton Majnik** iz Ribnice, opomba avtorja)¹.*

Ljubo Ravnika (1905–1973), slikar
(Vir: Google, Slike)

*Orožje so prek meje nosili **Zelen** in **Ljubo Ravnika**r, akademski slikar iz Ljubljane. Orožje so prenašali na sektorjih Hotedršca in Javornik. Akcijo je vodil **Ještrovič Luka**, poveljnik 11. obmejnega pododseka Ljubljana in **Branko Plhak**, načelnik obveščevalnega centra v Ljubljani. **Zelena** sem koristil kot zaupnika že v Sušaku. Kar se pa tiče **Ravnika**rja, njega nisem koristil niti mi je znano za koga je delal².*

V SBL sem zasledil samo podatek, da je bil Ljubo Ravnika v italijanski internaciji od 1941 do 1945. Podatek je napačen. Zaradi protifašističnega delovanja je bil Ljubo Ravnika aretiran 16. 6. 1941 v Ljubljani, konec julija prepeljan v tržaške zapore in avgusta interniran v taborišče Corropoli v provinci Termo, maja 1942 pa odveden v taborišče Casoli v provinci Chieti, kjer je dočakal kapitulacijo Italije. Septembra 1943 so ga Nemci odvedli na kopanje protitankovskih jarkov, a je Ravnika maja 1944 zbežal. Pri Neaplju so ga Američani internirali in februarja 1945 odvedli v britansko taborišče Grumo pri Bariju. Po prihodu jugoslovanske repatriacijske komisije se je javil v prekomorske enote NOVJ in marca 1945 v Splitu dodeljen tehničnemu bataljonu. Kmalu zatem je bil kot

¹ AS 1931, t.e. 942, mapa 405-13, štev. dok. 00147, str. 21, Izjave Draga Slekovca na Udbi v Zagrebu, 1949, v srbohrvaščini.

² Ibidem, št. 99137, str. 11.

slikar, premeščen v propagandni odsek VII. korpusa NOVJ, kjer je ostal vse do demobilizacije sredi leta 1945³.

Sicer je znano, da so Italijani 14. aprila 1941 v Sloveniji in aretirali 14 prijateljev in znancev Danila Zelena in Ivana Rudolfa pod obtožbo sabotažnih dejanj v Italiji in Nemčiji, med njimi tudi glavnega – dr. Lavo Čermelja! Vojaško poveljstvo v Vidmu v Italiji je pridobilo seznam ljudi, ki so raznašali in delili protifašistično propagandno literaturo. Ostali so prišli na vrsto pozneje (tudi Ljubo Ravnika), vendar pod istimi obtožbami⁴

Jerca Vodušek Starič je v svoji knjigi o slovenskih špijonih⁵ omenila nekega **Josipa Ravnika**, ki delno odgovarja vlogi Ljuba Ravnika. Namreč, po sabotažnih akcijah tigrovcev sredi leta 1940 v Avstriji, je zaupnik Ovre v Ljubljani že avgusta 1940 izvedel, da je sabotažni skupini pripadal neki **Josip Ravnika** iz Ljubljane, ki je imel **ženo iz Barkovelj** (Ravnika jeva soproga je bila Mara roj. Ogrizek, doma iz okolice Postojne, opomba avtorja) in **Ivan Rudolf** ter da je eksploziv prihajal od IS iz Zagreba. **Danilo Zelen** pa naj bi zaupniku povedal, da mu je pri tihotapljenju v Italijo pomagal neki **Peter (Bizjak)**, opomba avtorja), policist iz Kranjske gore.

Tatjana Srebot Rejec, soproga Alberta Rejca, vodje organizacije TIGR⁶, je navedla, da je slikar Ljubo Ravnika kot protifašist spadal med ožje prijatelja Danila Zelena. Tako je, menim, tudi nastal njegov portret.

Hervardi na svoji spletni strani o Danilu Zelenu navajajo: *med njegovimi ožjimi znanci in prijatelji, poleg znanih soborcev, kot so vodja TIGR Albert Rejec, Ferdo Kravanja, Tone Černač, Just Godnič, Anton Majnik, Ferdo Bidovec, Fran Marušič, Jože Kukec, Dorče Sardoč in številni drugi člani TIGR, so bili tudi fizik in publicist dr. Lavo Čermelj, dr. Ivan Matija Čok, dr. Rado Bordon, pisatelj in zdravnik Bogomir Maganja, slikar Ljubo Ravnika, slovita slovenska filmska igralka Ida Kravanja – Ita Rina, gledališki režiser Ferdo Delak, šahovski vele mojster, prof. Milan Vidmar, arhitektka Marija Milka Bahovec in drugi.*

Ljubo Ravnika je bil znan likovni slikar akvarelist, profesor likovnega pouka v Kranju. Sodeloval je na številnih likovnih razstavah doma in v tujini. Ustvarjal je tudi v času internacije v Italiji, pa so njegova dela predstavljena tudi v Ljubljani na razstavi **Slovenci in fašizem – izbrane podobe**, ki jo je organiziral aprila 2009 Muzej novejšje zgodovine Slovenije (od koder sem tudi pridobil sken portreta Danila Zelena).

³ Gorazd Bajc, Irena Uršič, *Prekomorci: ob 70-letnici prihoda prvih slovenskih prekomorskih pripadnikov NOVJ na jugoslovansko bojišče*, Koper: PM in Ljubljana: INZ 2014.

⁴ Saša Rudolf, *Prostovoljce zbiramo za osvoboditev Julijske krajine*, 17. 1. 2014, predavanje v INZ Ljubljana (imenovani je sin Ivana Rudolfa - Učeničeva).

⁵ Jerca Vodušek Starič, *Slovenski špijoni in SOE v letih 1938–1942*, samozaložba, Ljubljana, 2002, str. 154.

⁶ Tatjana Srebot Rejec, *Partija in tigrovci*, Slovenska matica, Ljubljana 2006, str. 148 (pripoved Hedi Derganc por. Tomažič).

Da je bil Ljubo Ravnikar aktivni tigrovec in **pomočnik Danila Zelena**, vojaškega vodje organizacije TIGR, **doslej ni bilo znano!** Podatek je razkril podpolkovnik Drago Slekovec leta 1949 v zaporih zagrebške Udbe.

Zato velja podrobneje proučevati ohranjene arhivske dokumente doma in v tujini, saj verjetno vsebujejo zanimive in doslej še neznane podatke za slovensko vojaško zgodovine.